

ANMELDELSE DANSK OVERBYGNING 20. feb. 2019 | kl. 09:22

Inviterer de skriftlige prøver i dansk til målstyring og teaching to test?

Af: *Helge Christiansen*

Her har vi en bog med bundsolid, faglig, praksisnær vejledning om skrivning af sagprosa. Men valget af tekster i bogen og dens skriveøvelser har slagside til de genrer, der er lettest at teste, og dem, der bruges til afgangsprøverne.

Fakta

Titel

Dansk og den skriftlige prøve

Forfatter

Bodil Nielsen

Websocket anvender cookies til at huske dine indstillinger, statistik og at målrette annoncer. Læs mere >>

Ok

Pris

229

Sider

162

Forlag

Samfundslitteratur

Hvis lærerne vil have, at deres elever skal have gode karakterer til afgangsprøven i skriftlig dansk, kan de bruge opskriften i denne bog. Den handler om, hvordan man skriver gode sagtekster i genrer, der optræder ved de skriftlige prøver. Den behandler ikke kun vurderingskriterier og genrer, men går ind i en grundig analyse og anvendelse af en effektiv skriveproces. Den henviser løbende til de gældende bestemmelser som formål, Fælles Mål og prøvebestemmelserne .

Forfatteren betoner, at det er vigtigt, at eleverne lærer at kommunikere effektivt i vores dages komplicerede kommunikationssamfund. Det er en del af en demokratisk dannelse. Hun lægger også vægt på en dialogisk tilgang. Eleverne skal ikke kun blive gode til at formulere sig tydeligt. De skal kunne sætte sig ind i andre menneskers situation og begrebsverden, for at budskabet kan fange modtagerens interesse og forstås.

Forfatteren behandler forskellige tilgange til det at skrive sagprosa. Er der tale om tekster, der formidler information, skildring af oplevelser, opfordrer til at reflektere, eller tekster, der skal overbevise gennem en slagkraftig argumentation?

Tekstanalyse og skriftlighed går hånd i hånd. Afsenderens rolle, hensigten med kommunikationen, vurdering af målgruppen og indlevelse i situationen, hvor teksten bliver læst og brugt, er centrale begreber.

Der er praksisnære forslag til, hvordan skrivningens forskellige elementer kan tilgodeses i en årsplan, og grundig vejledning i skriveprocessens faser: forberedelsen, udarbejdelse af udkast og elev- og lærerrespons, revision, korrektur, overvejelser over layout og formidling til andre. Der er også en gennemgang af vurderingskriterier.

Hovedparten af bogen gennemgår skriveforløb med udgangspunkt i opgaveformuleringerne i et prøvesæt i skriftlig fremstilling til 9. klasse i maj 2017. Færdige, autentiske elevbesvarelser til prøverne bliver brugt til eksemplificering af, hvordan man kan vejlede elever til at komme videre i deres tekst uden at ende i den gammeldags anvendelse af røde streger.

Der er mange gentagelser, og for den erfarne lærer er der mange selvfølgheder, men der er også megen inspiration at hente i de konkrete forslag til praksis, da forfatteren vover sig helt ned i genkendelige hverdagssituationer.

Der er dog en del problemer i fremstillingen. Ganske vist anbefaler forfatteren, at man så vidt muligt skriver autentiske tekster, men hun koncentrerer sig om at vejlede ud fra et gammelt sæt prøveopgaver. Således er bogen en instruktion i, hvordan man skal skrive i "som om"-situationer. Der burde være langt flere forslag til, hvordan man kan skabe reelle skrivesituationer, som kan realiseres i forbindelse med projektarbejde, kreativ skrivning og scenariedidaktiske udfoldelser. Desuden er de moderne sociale medier ikke til stede.

Endelig er de fiktive genrer totalt bortvalgt. I de ministerielle korridorer er der tydeligvis den opfattelse, at skrivning af fiktion er noget, man godt kan lege med i 1.- 6. klasse. Men i de ældste klasser er det alvor, og da prøverne år efter år kun indeholder opgaver i skrivning af sagprosa – stort set kun journalistiske genrer - så er det dem, man skal koncentrere sig om.

Websitet anvender cookies til at huske dine indstillinger, statistik og at målrette annoncer. Læs mere >>

Ok

Men fiktiv skrivning kan i høj grad være med til at kvalificere elevernes samlede skriftsproglige kompetence. Det giver liv i sagprosaen, når man også er vant til at skrive i fiktive genrer. Kreativ skrivning og skrivning af fiktion er også en erkendelsesform og en måde at forholde sig til livets store spørgsmål på, som man ikke i dansk kan tillade sig at cutte, fordi det ikke betaler sig til nogle alt for ensidige, skriftlige prøver. Men i den målstyringskultur, som prøverne er præget af, er fiktion besværlig, da den undertiden er ustyrlig og vanskelig at vurdere efter et pointsystem.

Opgaveformuleringerne og selve skriveprocessen i bogen er meget lærerstyret, og det bliver prøverne, der styrer undervisningen, og ikke omvendt. Målstyringsbølgen har ikke levet forgæves.

Det er en meget vanskelig opgave at formulere eksterne prøver. De skal være valide og gennemskuelige. Det har et par tidligere kommissærer i Undervisningsministeriet Signe Holm Larsen og Niels Plischewski så udmærket beskrevet i bogen "Prøver i praksis". Disse gamle, garvede prøveeksperter er ikke bange for at vove sig ud i en problematisering og kritik af prøverne, samtidig med at de informerer sagligt og loyalt. Men i "Dansk og den skriftlige prøve" er der ingen problematisering af prøvernes måde at evaluere på.

Lærerne kan bruge mange gode ideer og synsvinkler på undervisning i at skrive sagprosa i denne bog, men der findes ikke to forfattere og to mennesker, der skriver ens. Derfor må skriftligheden ikke sættes ind i alt for stive og målstyrede og lærerstyrede rammer, så der bliver tale om en spændetrøje. Denne bogs stramme styring er ikke den eneste måde, man kan undervise i skriftlig dansk på, og prøverne - som de er nu - vurderer kun et hjørne af faget.

Læs anmeldelsen af 'Prøver i Praksis' her.

Blog: Prøvernes ulidelige upålidelighed

Vandkunsten 12, 1467 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk